L-**Oppożizzjoni** Demokratika fil-**Venezwela**

Rebbieħa tal-Premju Sakharov 2017

Mill-1988 'il hawn, il-Parlament Ewropew ta l-Premju Sakharov għal-Libertà tal-Ħsieb lil individwi jew organizzazzjonijiet li taw kontribut eċċezzjonali għall-ġlieda favur id-drittijiet tal-bniedem.

L-Oppożizzjoni Demokratika fil-Venezwela

l-Assemblea Nazzjonali (Julio Borges) u l-Priġunieri Politiċi kollha kif elenkati mill-Foro Penal Venezolano, irrappreżentati minn Leopoldo López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon Goicoechea, Lorent Saleh, Alfredo Ramos u Andrea González

Il-Venezwela ilha bosta snin għaddejja minn kriżi politika. Il-partit fil-gvern kulma jmur illimita dejjem aktar l-istat tad-dritt u l-ordni kostituzzjonali, u f'Marzu 2017 il-Qorti Suprema neżżgħet lill-Assemblea Nazzjonali eletta demokratikament mis-setgħa leġiżlattiva. Julio Borges, il-president tal-Assemblea Nazzjonali, iddeskriva s-sitwazzjoni fil-Venezwela kif ġej: "Il-konfrontazzjoni li għaddejja fil-Venezwela mhijiex biss waħda politika. Hija konfrontazzjoni vitali, eżistenzjali u bbażata fuq il-valuri".

Fl-istess waqt, l-għadd ta' priġunieri politiċi laħaq aktar minn 600, skont l-aħħar rapport tal-Foro Penal Venezolano (Il-Forum Penali tal-Venezwela), organizzazzjoni prominenti tad-drittijiet tal-bniedem fil-Venzwela li tagħti assistenza legali *pro bono* lil persuni li jkollhom riżorsi ekonomiċi limitati u li jitqies li jkunu ġew detenuti arbitrajament, ittorturati jew attakkati fiżikament waqt dimostrazzjonijiet ta' protesta. Fost il-priġunieri politiċi jingħaddu Leopoldo López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon Goicoechea, Lorent Saleh, Alfredo Ramos u Andrea González, mexxejja prominenti tal-oppożizzjoni.

Wara li l-mexxej tal-oppożizzjoni tal-Venezwela Leopoldo López temporanjament ingħata d-detenzjoni domiċiljari f'Lulju, wara li kien qatta' aktar minn tliet snin detenut, reġa' ġie ttrasferit fil-ħabs f'Awwissu 2017. Antonio Ledesma, politiku prominenti ieħor tal-oppożizzjoni u eks sindku ta' Caracas, ilu fid-detenzjoni domiċiljari mill-2015, filwaqt li l-kollegi tiegħu u eks sindki Alfredo Ramos, ta' Iribarren, u Daniel Ceballos, ta' San Cristobal, ukoll intefgħu l-ħabs, kif ġralu wkoll l-istudent attivist Lorent Saleh. Żewġ ċittadini Spanjoli, Andrea González u Yon Goicoechea, ukoll jingħaddu fost il-priġunieri politiċi.

Mill-bidu tas-sena 'l hawn, aktar minn 130 esponent tal-oppożizzjoni nqatlu u aktar minn 500 ruħ sfaw arrestati arbitrarjament.

Andrei Sakharov

Andrei Sakharov (1921-1989) kien fiżiku magħruf, attivist tad-drittijiet tal-bniedem, dissident u promotur ta' riformi fl-Unjoni Sovjetika. Pijunier tal-fiżika nukleari u missier il-bomba tal-idroġenu Sovjetika, Andrei Sakharov kellu 32 sena meta sar membru sħiħ tal-Akkademja tax-Xjenzi Sovjetika. Madankollu, lejn l-aħħar tal-ħamsinijiet, beda jitħasseb dejjem aktar dwar il-konsegwenzi tat-testijiet nukleari u l-implikazzjonijiet politiċi u morali ta' xogħlu, li seta' jwassal għall-mewt ta' mases ta' nies. Fis-sittinijiet, ħa atteġġjament kritiku rigward it-tiġrija tal-armi nukleari, u konsegwentement ġie pprojbit minn kull ħidma fi proġetti militari ultrasigrieti u mneżża' mill-privileġġi li kellu.

Fl-1970, sar wieħed mill-kofundaturi tal-Kumitat għad-Drittijiet tal-Bniedem fl-Unjoni Sovjetika, u beda kampanja favur id-drittijiet tal-bniedem u l-vittmi tal-proċessi politiċi. Fl-1972, iżżewweġ lil Yelena Bonner, bħalu attivista tad-drittijiet tal-bniedem. Minkejja dejjem aktar pressjoni min-naħa tal-Gvern, Sakharov mhux biss ipprova jikseb il-ħelsien ta' dissidenti f'pajjiżu, iżda sar ukoll wieħed mill-kritiċi l-aktar qalbiena tar-reġim Sovjetiku, u b'hekk ippersonifika l-kruċjata kontra t-tiċħid tad-drittijiet fundamentali. Fi kliem il-Kumitat tal-Premju Nobel li tah il-Premju għall-Paċi fl-1975, kien "kelliem għall-kuxjenza tal-umanità". Ma tħalliex imur jirċievi l-Premju Nobel personalment, imma la r-ripressjoni u lanqas l-eżilju ma setgħu jegħlbu r-reżistenza tiegħu.

Andrei Sakharov kien eżiljat fil-belt magħluqa ta' Gorky fl-1980, wara li pubblikament ipprotesta kontra l-intervent militari Sovjetiku fl-Afganistan fl-1979. Meta kien fl-eżilju, kien miżmum taħt sorveljanza stretta mill-pulizija. B'rikonoxximent tal-impenn ta' Sakharov tul ħajtu favur id-drittijiet tal-bniedem, fl-1988, il-Parlament Ewropew stabbilixxa premju li jġib ismu. Fi kliem Jean-François Deniau, li mexxa l-inizjattiva, Sakharov kien "ċittadin Ewropew li kien il-personifikazzjoni tal-libertà tal-ħsieb u tal-espressjoni u li kien iddeċieda, minħabba l-konvinzjonijiet u l-kuxjenza tiegħu, li jirrinunzja l-vantaġġi materjali kollha u l-unuri kollha li kienu miftuħin għalih".

Il-Premju Sakharov

Mogħti għall-ewwel darba fl-1988 lil Nelson Mandela u lil Anatoli Marchenko, il-Premju Sakharov għal-Libertà tal-Ħsieb huwa l-ogħla ġieħ li tagħti l-Unjoni Ewropea għall-ħidma favur id-drittijiet tal-bniedem. Dan jagħti rikonoxximent lil individwi, gruppi u organizzazzjonijiet li taw kontribut eċċellenti għall-protezzjoni tal-libertà tal-ħsieb. Permezz tal-premju u n-netwerk assoċjat tiegħu, l-UE tappoġġa lir-rebbieħa, li jħossuhom imsaħħa u mogħtija s-setgħa fl-isforzi tagħhom biex jiddefendu l-kawżi tagħhom.

Il-premju s'issa ngħata lil dissidenti, mexxejja politiċi, ġurnalisti, avukati, attivisti tas-soċjetà ċivili, kittieba, ommijiet, nisa, mexxejja ta' minoranzi, grupp anti-terrorista, attivisti għall-paċi, attivist kontra t-tortura, kartunista, priġunieri tal-kuxjenza li skontaw sentenzi twal, produttur tal-films, in-NU bħala entità u saħansitra tifla li taħdem favur id-dritt għall-edukazzjoni. Il-premju jippromwovi b'mod partikolari l-libertà tal-espressjoni, id-drittijiet tal-minoranzi, ir-rispett tad-dritt internazzjonali, l-iżvilupp tad-demokrazija u l-implimentazzjoni tal-istat tad-dritt.

Il-Parlament Ewropew jagħti l-Premju Sakharov bl-allokazzjoni tiegħu ta' EUR 50 000 waqt seduta plenarja formali fi Strasburgu lejn l-aħħar ta' kull sena. Kull grupp politiku tal-Parlament jista' jinnomina l-kandidati, kif jistgħu jagħmlu wkoll il-Membri individwali (bl-appoġġ ta' mill-inqas 40 Membru għal kull kandidat). Il-persuni nnominati jiġu ppreżentati waqt seduta konġunta bejn il-Kumitat għall-Affarijiet Barranin, il-Kumitat għall-Iżvilupp u s-Sottokumitat għad-Drittijiet tal-Bniedem, u l-membri tal-kumitati permanenti kollha jivvutaw għal lista ristretta ta' tliet kandidati. Ir-rebbieħ jew rebbieħa finali tal-Premju Sakharov jiġu magħżula mill-Konferenza tal-Presidenti, li hi korp tal-Parlament Ewropew immexxi mill-president, li jinkludi fih il-mexxejja tal-gruppi politiċi kollha rappreżentati fil-Parlament. Dan jagħmel l-għażla tar-rebbieħa għażla tassew Ewropea.

Ir-rebbieħa

2017 L-Oppożizzjoni Demokratika fil-Venezwela

2016 Nadia Murad u Lamiya Aji Bashar

2015 Raif Badawi

2014 Denis Mukwege

2013 Malala Yousafzai

2012 Nasrin Sotoudeh u Jafar Panahi

2011 Ir-Rebbiegħa Għarbija (Mohamed Bouazizi, Ali Ferzat, Asmaa Mahfouz, Ahmed El Senussi u Razan Zaitouneh)

2010 Guillermo Fariñas

2009 Memorial (Oleg Orlov, Sergei Kovalev u Lyudmila Alexeyeva f'isem Memorial u d-difensuri l-oħra kollha tad-drittijiet tal-bniedem fir-Russja)

2008 Hu Jia

2007 Salih Mahmoud Mohamed Osman

2006 Aliaksandr Milinkevich

2005 Damas de Blanco, Hauwa Ibrahim, Korrispondenti Mingħajr Fruntieri

2004 L-Assoċjazzjoni tal-Ġurnalisti tal-Belarussja

2003 Is-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti, Kofi Annan u l-persunal kollu tan-NU

2002 Oswaldo José Payá Sardiñas

2001 Izzat Ghazzawi, Nurit Peled-Elhanan, Dom Zacarias Kamwenho

2000 ¡Basta Ya!

1999 Xanana Gusmão

1998 Ibrahim Rugova

1997 Salima Ghezali

1996 Wei Jingsheng

1995 Leyla Zana

1994 Taslima Nasreen

1993 *Oslobodjenje*

1992 Las Madres de Plaza de Mayo

1991 Adem Demaçi

1990 Aung San Suu Kyi

1989 Alexander Dubček

1988 Nelson Rolihlahla Mandela, Anatoli Marchenko (wara mewtu)

Andrei Sakharov ma’ martu Yelena Bonner
© Yury Rost

Ritratt tal-qoxra
© EU 2017 - EP/AP Images / Ariana Cubillos

Print:
ISBN 978-92-846-1888-0
doi:10.2861/200657
QA-06-17-130-MT-C

PDF:
ISBN 978-92-846-1857-6
doi:10.2861/73956
QA-06-17-130-MT-N

europarl.europa.eu/sakharov
#SakharovPrize2017

Parlament Ewropew